

Ενότητα Δ' - Κεφάλαιο 6

Επαναστατικά κινήματα σε Μακεδονία και Κρήτη στο τέλος του 19ου αιώνα

Η Μακεδονία και η Κρήτη δεν κατόρθωσαν να συμπεριληφθούν στο ελληνικό κράτος, που δημιουργήθηκε το 1830. Παρ' όλα αυτά, οι Έλληνες που ζούσαν εκεί συνέχισαν να επιδιώκουν την ελευθερία και την ένωσή τους με την Ελλάδα.

Το ελληνικό κράτος, αδύναμο και εξαρτημένο από τις Μεγάλες Δυνάμεις, ήταν υποχρεωμένο να κρατά ουδέτερη στάση απέναντι στις εξεγέρσεις των Κρητών και των Μακεδόνων. Ανεπίσημα όμως τις υποστήριζε, στέλνοντας όποτε μπορούσε εθελοντές πολεμιστές για βοήθεια.

ΚΡΗΤΗ

Μετά το 1830, οι Κρήτες επαναστάτησαν αρκετές φορές για να ενωθούν με την υπόλοιπη Ελλάδα.

Μία κορυφαία στιγμή του απελευθερωτικού αγώνα τους είναι το **ολοκαύτωμα της μονής του Αρκαδίου** το 1866. Μαζί με τους επαναστάτες που είχαν συγκεντρωθεί για να αντιμετωπίσουν τα τουρκικά στρατεύματα, κλείστηκαν και πολλοί άμαχοι και γυναικόπαιδα για να σωθούν.

Οι πολιορκημένοι, για να μην αιχμαλωτιστούν από τους Τούρκους, έβαλαν φωτιά στην μπαρουταποθήκη του μοναστηριού και ανατινάχτηκαν, γύρω στα 1.000 άτομα.

Κρήτες επαναστάτες

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Τσάμις Καρατάσος, Νάουσα

Το **1854** ξέσπασε ένα επαναστατικό κίνημα στην Μακεδονία, που κατεστάλη από τους Οθωμανούς.

Το **1870** ένοπλες βουλγαρικές ομάδες, οι **κομιτατζήδες**, ξεκίνησαν τις προσπάθειες να πάρουν με το μέρος τους τους Μακεδόνες και **να τους δημιουργήσουν βουλγαρική εθνική συνείδηση**. Οι Έλληνες απάντησαν με ένοπλα αντάρτικα σώματα, τα οποία προσπαθούσαν να αποτρέψουν τον εκβουλγαρισμό του μακεδονικού πληθυσμού.

Τον **Φεβρουάριο του 1878** οι Μακεδόνες επαναστάτησαν για μια ακόμη φορά, κηρύττοντας την **ένωση της Μακεδονίας με την Ελλάδα**. Και αυτή η προσπάθεια απέβη άκαρπη. Στο συνέδριο του Βερολίνου όμως λίγο αργότερα η ελληνική κυβέρνηση επικαλέστηκε την εξέγερση ως επιχείρημα και έπεισε τις Μεγάλες Δυνάμεις να μην παραχωρήσουν την περιοχή στην Βουλγαρία που την διεκδικούσε. Έτσι η Μακεδονία παρέμεινε επαρχία του οθωμανικού κράτους, ώστε να έχουν την δυνατότητα να την διεκδικήσουν οι Έλληνες αργότερα.

Το 1896, η Κρήτη και η Μακεδονία εξεγέρθηκαν ταυτόχρονα.

Οι πολεμικές επιχειρήσεις, αν και διακόπηκαν επίσημα λίγο αργότερα, ανεπίσημα συνεχίζονταν και στις δύο περιοχές και υποστηρίζονταν κρυφά από το ελληνικό κράτος.

Τα γεγονότα αυτά οδήγησαν στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. Από την άλλη πλευρά, όμως, είχαν και μία θετική συνέπεια, αφού η Κρήτη κατόρθωσε να κηρυχθεί αυτόνομο κράτος, παίρνοντας το όνομα "Κρητική Πολιτεία".

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε στις «Πηγές» (σελ. 160)
 - την Πηγή 1 (μια διαμαρτυρία ενός μακεδονικού συλλόγου εναντίον των βλέψεων της Βουλγαρίας και της Σερβίας επάνω την Μακεδονία), και
2. την Πηγή 2 (μια επιστολή του ιστορικού Παπαρρηγόπουλου προς τον Χαρίλαο Τρικούπη, στην οποία εξηγούσε την δυσκολία του να οριστεί η έννοια της «ελληνικής Μακεδονίας».

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Περιγράψτε την επανάσταση του 1866 στην Κρήτη, και το ολοκαύτωμα του Αρκαδίου.
2. Παρά την αποτυχία του, το επαναστατικό κίνημα του 1878 ποια θετική συνέπεια είχε για την Μακεδονία;
3. Ποιες ήταν οι συνέπειες, θετικές και αρνητικές, των εξεγέρσεων του 1896 σε Κρήτη και Μακεδονία;
4. Για ποιον λόγο, νομίζετε, το ελληνικό κράτος ήταν υποχρεωμένο να κρατά ουδέτερη στάση απέναντι στις εξεγέρσεις των Κρητών και των Μακεδόνων;

